

**1968 MEXICO CITY YAZ
OLİMPİYAT OYUNLARI'NDA
TÜRK SPORCULARININ
BAŞARILARI**

YAZARLAR

Prof. Dr. Özbay GÜVEN
Doç. Dr. Mehmet YILDIZ

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademişyen Yayinevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-375-307-8

Kitap Adı

1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları'nda
Türk Sporcularının Başarıları

Yazarlar

Prof. Dr. Özbay GÜVEN
ORCID iD: 0000-0002-4024-6780

Doç. Dr. Mehmet YILDIZ
ORCID iD: 0000-0001-9784-6050

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademişyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

SPO053000

DOI

10.37609/akya.3484

Kütüphane Kimlik Kartı

Güven, Özbay [ve başkaları...].

1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları'nda Türk Sporcularının Başarıları / Özbay Güven, Mehmet Yıldız.

Ankara : Akademişyen Yayinevi Kitabevi, 2024.

164 s. : resim, fotoğraf, tablo. ; 135x210 mm.

Kaynakça, Dizin ve Ek var.

ISBN 9786253753078

GENEL DAĞITIM

Akademişyen Yayinevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

1968 yılı, siyasi çalkantıların ve sosyal olayların damgasını vurduğu bir yıl olmuştur. 1968 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'nde Kültür Devrimi yaşanmış, Çekoslovakya'yı liberalleştirme girişimi Sovyet birlikleri tarafından bastırılmış, Fransa'da öğrenci gösterileri başlamış ve Amerika Birleşik Devletleri'nin her yerinde barış ve sivil haklar gösterileri yapılmıştı. Bu siyasi hareketlerden Meksika'da etkilenmiş ve öğrenciler protesto gösterileri yaparken, öğretmenler greve gitmiştir. Üç Kültür Meydanı'nda düzenlenen büyük protesto gösterileri kanlı bir şekilde bastırılmıştır.

1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları, Latin Amerika'da deniz seviyesinden 2240 m yükseklikte ilk kez gerçekleştirilmiştir. Yüksek irtifa, patlayıcı güç gerektiren sporlarda (800 metreye kadar koşu, atlama, atma, halter vb.) bir avantaj sağlarken, dayanıklılık gerektiren sporlarda, sporcuların çok zor anlar yaşamasına neden olmuştur.

1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları'nda yaşanan diğer önemli bir olayda siyahi sporcuların madalya töreninde yapmış oldukları protestolar olmuştur. Madalyaları kazanan siyahi Amerikalı sporcular, ırkçı bir protesto eylemiyle kendilerine isimler vermişlerdir. Madalya töreni sırasında, 200 metrede altın ve bronz madalya kazanan Tommie Smith ve John Carlos, ülkelerinin millî marşı çalınırken siyah eldivenli yumruklarını yukarı kaldırmış ve başlarını yere eğmişlerdir.

1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları öncesinde Türkiye'de Türk millî takım güreşçileri ile Güreş Federasyonu arasında yaşanan sorunlardan dolayı, serbest ve grekoromen stil millî takım güreşçilerinden 17 kişi Avrupa şampiyonaları hazırlık kamplarına katılmayarak 17 Mayıs 1968 tarihinde Güreş Federasyonu'nu boykot etmişlerdir. Yaşanan bu boykot olayından sonra kampa katılan millî güreşçiler, boykot süresince yaşanan olumsuz ortamın etkisinden çok kısa sürede kurtulmuşlar ve

çok iyi bir kamp dönemi geçirmişlerdir. Bu hızlı toparlanmada güreşçiler arasında oluşan birlik ve beraberliğin etkisinin olduğu söylenebilir.

Türkiye’de güreşçilerin yaptığı bu boykot hem tarihsel açıdan hem de retorik açıdan güreşçilerin sorunlarını güçlü bir şekilde aydınlatmasından dolayı oldukça önemlidir. Türk spor tarihinin hafızasında iz bırakarak önemli yer tutan ve unutulmayan bu boykotu sorgulayarak kitabın üçüncü bölümünde yer verdik.

Türkiye, 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunlarına; atletizm, atıcılık, boks ve güreş (serbest, grekoromen) branşlarında 29 sporcu olmak üzere toplam 49 kişilik bir katile ile katılmıştı. Bu olimpiyatlarda serbest stil güreşçilerden ve 78 kiloda Mahmut Atalay ve 97 kiloda Ahmet Ayık Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları’nda şampiyon olarak Türkiye’ye iki altın madalya kazandırmışlardır. Atletizmde maraton branşında ise İsmail Akçay ise 4. Olmuştur.

1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları’nda Türk Sporcularının Başarıları isimli eser, dört bölüm ve muhtelif alt başlıklardan meydana gelmiştir. I’nci Bölüm, “1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları”nda; organizasyon ile ilgili genel bilgiler anlatılmaktadır. II’nci Bölüm, “1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları”nda Türkiye”; Bu bölümde Türk sporcuların mücadele ettiği branşlarda sporcu listeleri, Türk sporcuların elde ettiği dereceler ve sıralamalar ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. III’üncü Bölüm, “1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları Öncesi Güreşçilerin Boykotu”nda; alt başlıklara ayrılarak incelenmeye çalışılmıştır. IV’üncü Bölüm, “1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları’nda Türk Sporcuları”ndan; Mahmut Atalay ve Ahmet Ayık’ın Olimpiyat Şampiyonlukları ile ilgili görüşler, 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları Sonrası Türkiye’de yaşananlar ve 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları’nın genel değerlendirmesi yapılarak, 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları ana başlıklarıyla ve genel hatlarıyla anlatılmıştır.

Prof.Dr. Özbay GÜVEN

Doç.Dr. Mehmet YILDIZ

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I

1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları1

BÖLÜM II

1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye13

BÖLÜM III

1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları Öncesi

Güreşçilerin Boykotu17

A. 1968 Yılında Güreşçilerin Boykotunu Hazırlayan Nedenler 17

B. Boykot Sürecinde Yaşananlar21

C. Boykotu Sona Erdiren Gelişmeler.....30

Ç. 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları Öncesi
Güreşçilerin Boykotu İle İlgili Görüşler.....33

D. Boykotun Sonuçları ve Değerlendirilmesi36

BÖLÜM IV

1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları'nda Türk Sporcuları37

A. 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları'nda Mahmut
Atalay ve Ahmet Ayık'ın Şampiyonlukları99

1. Mahmut Atalay'ın Olimpiyat Şampiyonluğu..... 100

2. Ahmet Ayık'ın Olimpiyat Şampiyonluğu..... 103

B. Ahmet Ayık ve Mahmut Atalay'ın Olimpiyat
Şampiyonluğu İle İlgili Görüşler 105

C. 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları
Sonrası Türkiye'de Yaşananlar..... 113

Ç. 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunlarının
Genel Değerlendirmesi..... 114

İçindekiler

KAYNAKLAR.....	117
Ek-1: Görseller	121
Ek-2: Fotoğraflar.....	125
Ek-3: Ahmet Ayık ve Mahmut Atalay'ın Özgeçmişleri	141
Dizin.....	145

KAYNAKLAR

1. 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları, (2020). <https://www.olympic.org/mexico-1968> sayfasından erişilmiştir.
2. 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları Madeni Parası, (2020). <https://www.chards.co.uk/1968-silver-25-pesos-mexico/622#:~:text=To%20commemorate%20the%2019th%20Modern,weight%20of%200.5209%20troy%20ounces> sayfasından erişilmiştir.
3. Redihan, Erin Elizabeth (2015). *Winning Hearts And Medals: The Olympics and the Cold War, 1948-1968*. Clark University, Philosophy in the Department of History, Degree of Doctor, Worcester, Massachusetts.
4. 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Olimpiyatları Genel Madalya Sıralaması, (2020). <http://olympic-museum.de/m-stand/olympic-games-medal-table-1968.php> sayfasından erişilmiştir.
5. "Olimpiyat Yolculuğu Bu Sabah Bursadan Başlayacak", *Ulus*, 11.09.1968, s.8, sü.4.
6. "Olimpiyat Köyüne İlk Türk Bayrağı Çekildi", *Milliyet*, 17.09.1968, s.8, sü.7.
7. "Kafilemiz Meksika'da", *Ulus*, 14.09.1968, s.8, sü.2-4.
8. Yılmaz, Safer, "Güreşçiler Şikayete Başladı", *Milliyet*, 14.10.1968, s.8, sü.4-6.
9. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.765.
10. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.766-777.
11. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.765-776.
12. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.766.
13. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.526.
14. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.528.
15. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.532.
16. "Milli Olimpiyat kafilemiz Meksika'ya hareket etti", *Cumhuriyet*, 12.09.1968, s.8, sü.4-6.
17. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.532.
18. Saltık, Cenan, "Başarımı çok çalışmama borçluyum", *Ulus*, 02.11.1968, s.8, sü.2-5.
19. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.532.
20. İsmail Akçay'ın 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunlarıyla İlgili Videosu. (2020). <https://www.youtube.com/watch?v=4P3Gq0dhqkA> sayfasından erişilmiştir.
21. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.591-592.
22. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.593-594.
23. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.598-599.
24. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.600-602.
25. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.602-604.
26. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.605-607.
27. Celâl Sandal ile 14.07.2016 tarihinde saat 11.00'de yapılan görüşme.

28. Atabeyoğlu, Cem, Olimpiyat Oyunlarının 100 Yılında Türkiye, İstanbul, 1997, s.139-143.
29. San, Haluk, "Kamil Ocak: 'Kimseye Taviz Yok Dedi'", *Milliyet*, 28.05.1968, s.8, sü.6-8.
30. Doğu, Turhan, "16 Güreşçinin Toto'daki Görevine Dün Son Verildi", *Milliyet*, 21.05.1968, s.8, sü.1-3.
31. Gümüşbaş, Yılmaz,"Güreş Federasyonu Başkanı Cihat Uskan İstifa Etti", *Cumhuriyet*, 11.07.1968, s.8, sü.1-3.
32. "Güreşçiler Affedildi", *Ulus*, 19.07.1968, s:8, sü.1-2.
33. Uygun, İlhan, "Türkiye Serbest Güreş Şampiyonası Başladı", *Cumhuriyet*, 05.05.1968, s.8, sü.3.
34. "Güreş Kampına 66 Güreşçi Çağırıldı", *Ulus*, 19.07.1968, s.8, sü.4-6.
35. "Millî Güreş Takımımızın Seçmeleri 14-15 Ağustos Günleri Yapılacak", *Cumhuriyet*, 01.08.1968, s.8, sü.1-2.
36. Ayhan, Enver, "Güreş Takımını Hazırlıyoruz", *Cumhuriyet*, 28.07.1968, s.8, sü.5-7.
37. "Güreş Seçmeleri 13 ve 14 Ağustosta", *Cumhuriyet*, 23.07.1968, s.8, sü.3.
38. "Güreşler Kıran Kırana Geçiyor", *Cumhuriyet*, 15.08.1968, s.8, sü.1-2.
39. "Bütün Güreşçiler Kampı Toplandı", *Cumhuriyet*, 21.08.1968, s.8, sü.1.
40. "Güreş Kampında İkinci Seçme 25 Ağustos'ta", *Ulus*, 18.08.1968, s.8, sü.5-6.
41. "Bursada Son Seçmeler Yapıldı", *Ulus*, 27.08.1968, s.8, sü.1-2.
42. "Güreşçilerimiz Bugün Uludağ'da Çalışıyor", *Cumhuriyet*, 27.08.1968, s.8, sü.2-3.
43. Atabeyoğlu, a.g.k., s.139-143.
44. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.717.
45. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.718-719.
46. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.719-720.
47. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.720-721.
48. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.722-723.
49. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.724-725.
50. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.725-726.
51. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.726-727.
52. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.728-729.
53. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.729-730.
54. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.730-731.
55. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.731-732.
56. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.732-733.
57. Resmi Olimpiyat Kitabı, 3. cilt, s.733-734.
58. "Gözler Ay Yıldızlı Mayoyu Aradı", *Ulus*, 28.10.1968, s.8, sü.1-2.
59. "Ayık ve Atalay Şampiyon Oldular", *Ulus*, 21.10.1968, s.12, sü.2.
60. 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları'nda güreş branşı serbest stilde madalya sayısına göre ülke sıralaması, 2020. <https://unitedworldwrestling.org/database> sayfasından erişilmiştir.

61. 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları'nda güreş branşı grekoromens-tilde madalya sayısına göre ülke sıralaması. (2020). <https://unitedworldwrestling.org/database/sayfasından> erişilmiştir.
62. Ahmet Ayık ile "1968 Meksika Olimpiyat Oyunları'nda Türk Güreşçileri" konusunda Dr. Özbay Güven'in 13.06.2016 tarihinde Ankara, Yenimahalle'de ki ofisinde yaptığı görüşme.
63. Tevfik Kış ile "1968 Meksika Olimpiyat Oyunları'nda Türk Güreşçileri" konusunda Dr. Özbay Güven'in 13.06.2016 tarihinde Ankara, Ulus, Türk Güreş Vakfı'nda yaptığı görüşme.
64. Gıyasettin Yılmaz ile "1968 Meksika Olimpiyat Oyunları'nda Türk Güreşçileri" konusunda Dr. Özbay Güven'in 16.06.2016 tarihinde Ankara, Ulus'ta Hacı Bayram Mahallesi Hükümet Caddesi, No:5, Oğultürk Pasajı, Daire:79'da yaptığı görüşme.
65. Gürbüz Lü ile "1968 Meksika Olimpiyat Oyunları'nda Türk Güreşçileri" konusunda Dr. Özbay Güven'in 22.12.2013 tarihinde Ankara, İncek, Olimpik Park Otelde yaptığı görüşme.
66. Serdar Atalay ile "1968 Meksika Olimpiyat Oyunları'nda Türk Güreşçileri" konusunda Dr. Özbay Güven'in 13.06.2016 tarihinde Ankara, Ulus, Türk Güreş Vakfı'nda yaptığı görüşme.
67. "Ayvaz Yöneticileri Suçladı", *Ulus*, 07.11.1968, s.8, sü.3.
68. "Genç Rafet, "Ata Sporumuz Güreşte Artık Geri Kalmaya Milletçe Tahammülümüz Yok", *Milliyet*, 19.11.1968, s.4, sü.1-3.
69. "Güreşte Reform Programı Uygulanıyor", *Milliyet*, 25.12.1968, s.8, sü.2.
70. 1968 Mexico City Yaz Olimpiyat Oyunları Genel Değerlendirmesi. (2020). <https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Olimpiyat-Oyunlari-Detay/16/1> sayfasından erişilmiştir.
71. Güven Ö. , Yıldız M., Arıkan Fidan N. , Güven E. U. (2017). Türkiyede 1968 Yılında Güreşçilerin Boykotu ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi. *Türk Güreş Vakfı Dergisi*, sa.2, ss.58-66.
72. Mahmut Atalay ile Dr. Özbay Güven'in 29.3.1990 tarihinde Ankara Ulus'taki iş yerinde yaptığı görüşme.